

Txikiteoa, kanpotarrek ekarritako ohitura

Garai baten ez zen txikiteorik egiten Eibarren. Kanpotik etorri ziren lanbide ezberdinetako beharginek ekarri zuten ohitura hori. “Guarnizionerua”ri “astuen sastia” esaten zioten. Aurretik tabernara joan eta, kontuak esanez, ardoa baso handi batetik edatea zen ohitura.

Horacio Sarasketak 1944an egindako irudia, Calbeton kaleko Bar Bodegan egon zena eta “Arrateko Zelaiko Kantuak” iragartzeko erabili zena.

Eguerdian baso txikia eta gauean baso handia

Eguerdian egiten zen txikiteoan ardo beltza edaten zen. Olibak beti izaten zituzten. Txikiteoa merkea zen. Gauean baso handiagoa jartzen zuten. Denetik prestatzen zuten jateko. Jaietan bete-beteta egoten zen taberna.

Bartolo Arriola Garate (1912 – 2012) Mendaron jaio arren, zazpi urte besterik ez zituela etorri zen Eibarrera bere familia guztiarekin batera. Eibarko euskara darabil. Gerra aurreko kontuak oso ondo gogoratzen ditu: Eibarko kaleak, presak, errotak, eskolak, jolasak, kirolak eta abar. Buru argia du eta hizlari bikaina da; Eibarko historia eta hizkera jasotzeko hainbat proiektutan hartu du parte: “Eibarrera jatorraren bidetik”, “Eibartarren Ahotan” eta abar. 1962. urtean “Zatixa” elkarte gastronomikoa sortu zuten. Elkarrizketarik gehienak elkarteetan bertan egin izan zaizkio. Elkarrizketa gehienetan Agustin Arana dauka lagun.

Bartolo Arriolari grabatutako pasarteetako baten transkripzioa

“Eibarren txikiteorik ez huan ezagutzen orduan. Gerra aurrian ezagutu zuan honetxek, kanpotarrak, erdardunak etorri ziran Eibarrera, mordua. Honek Tapizero, (...) ebanista ta, holako ofiziuak guarnizionerua ta... esateko, konparaziño baten. Guarnizioneruari zuan “astuen sastia” esaten jakon Eibarren, astuendako trastiak egitten zittuana, eta astuen sastia esaten jakuen. Holakotxe ofiziuak, baiña erdaldunak zittuan, haretxek ekarri jittuan txikiteua Eibarrera. Baiña Eibarren ohitturia zan illuntzian juan tabernara ta baso haundixa, jarri eta hantxe tertulixan, batzuek eraten zuten gehixago, beste batzuek gitxiago, según zenbat diru zekan ta zer kapazidade zekan... haxe izaten zuan baiña baso haundixa. Egunero leku batera juaten zuan pertsona bakotxa, ez zuan hori, kaleko rekorrido hori ez zuan ezagutzen, gero, gerra ostian gero gehittu egin zuan hori, generalizau”.

Ahozko ondarea jasotzeko asmoz EIBARTARREN AHOTAN proiektua jarri zuten martxan Ego-Ibarra batzordeak 1999ko udan, Eibarko Udalaren eta Eusko Jaurlaritzaren babesarekin. Proiektuaren helburua Eibarko eta inguruko herrietako nagusiekin hitz egin eta antzinako ipuin eta kontuak bidez jasotzea da. Material horren zatirik handiena *online* kontsultatu daiteke egoibarra.eus webgunean (tartean 500 bideo-pasarte inguru). Bideo horietako batzuk aukeratu ditugu gure aldizkariko atal berri hau sortzeko.

Asunción Larraza Zubiria (1914 – 2002)

Jose Mari Larraza eta Juana Zubiriaren alaba. Gerra aurrean Kalbetoi kalean bizi zen eta bere aitaren tabernan (Jose Mari Taberna) egiten zuen beharra. Jose Mariaren Taberna Frontoi Zaharraren alboan zegoen eta oso ezaguna zen. Ama, ahizpa eta bera aritzen ziren tabernan.

Asunción Larrazari grabatutako pasarteetako baten transkripzioa

“[Eguardikuari zelan esaten jakon?] Txikiteua. [Eta zer hartzen zan, ardaururixaxa?] Ez, ardaur baltza. Holakotxe txikiteuak ziran, esango detsuet nik, holako formakuak, basuak ziran... [txikixak] eta holatxe botatzen jakuen, kafeterixakin... Zenbat zarie? Ba Hamalau, edo hogeita eta... daneri bota eta edaten zebe, ta azeitunak beti eukitzen genduzen, azeituna onak zekagun eh, onak ekartzen zeskuzen, kajak azeitutenak (...). Jaten zebe azeitunak, segittuan, repetidu be egitten zebe txikiteua, batzuetan. [Zenbat balixo zebe txikiteuak orduan?] Txikiteuak orduan zenbat balixoko zebe ba? Diez centimos, o 15, vete tú a saber! Ezebez! Barato. [Gero gabian bai, txikiteua baso haundixakin esan dozu... orduan be ardaur baltza eraten zan?] Bai, bai, bai, baltza! [Askotan entzun dogu guk zurixa, ‘el blanqueo’ edo...]. No, no, no, no, vino tinto siempre, a la noche también. Yo sé bien que hemos tenido en muchos años el bar. Vino tinto. Jatekuakin eta... Tripakixak, mihia salsan, o bakillaua... Amak danetik ipintzen zebe, eskatzen zebe eurak, serbidu ta jan. Ta postría, frutía, edo zezer nahi zebe, ta gero kafía hartzen zebe, koñaka, kopa, que no faltase el cognac, eh?”.